

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Archeologie
voltijd

Saxion Hogeschool

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Archeologie
voltijd

Saxion Hogeschool
CROHO nr. 39208

Hobéon Certificering

Datum

5 september 2019

Auditpanel

De heer W.L.M. Blomen (vz)

De heer professor dr. D.C.M. Raemaekers

De heer dr. R. Knoop

De heer R. Berends (student)

Secretaris

De heer drs. B. Verstegen

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	7
4.1.	Beoogde leerresultaten	7
4.2.	Onderwijsleeromgeving	10
4.2.1	Programma	10
4.2.2	Docenten	14
4.2.3	Opleidingsspecifieke voorzieningen	15
4.3.	Toetsing	17
4.4.	Gerealiseerde leerresultaten	19
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	21
6.	AANBEVELINGEN	23
BIJLAGE I	Scoretabel	25
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	27
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	31
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	33

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Saxion Hogeschool
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief, d.d. 12 april 2018
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	B Archeologie
registratienummer croho	39208
domein/sector croho	Techniek
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Science
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	n.v.t.
locatie	Deventer
variant(en)	Voltijd
joint programme	n.v.t.
onderwijstaal	Nederlands
datum audit/ opleidingsbeoordeling	28 mei 2019

2. SAMENVATTING

Algemeen

De hbo-bachelor archeoloog benadert onderzoek met een brede (interdisciplinaire) blik en vervult, als generalist, een belangrijke rol bij de uitvoering van archeologisch en cultuur-historisch onderzoek. Tevens kent de hbo-bachelor archeoloog de technische, organisatorische en logistieke activiteiten van archeologisch onderzoek en kan deze uitvoeren.

Voorbeelden van functies waartoe de opleiding opleidt zijn veldarcheoloog, Archeologisch materiaaldeskundige, Specialist dataverwerking of Beleidsmedewerker archeologie.

De bachelor Archeologie heeft geen varianten of afstudeerrichtingen.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

Het panel komt tot de conclusie dat de opleiding aan alle vereisten van standaard 1 voldoet. De opleiding heeft de visie op het beroep waartoe zij opleidt netjes uitgewerkt. De beoogde leerresultaten zijn gefundeerd op de domeincompetenties voor built environment en, in nauwe samenwerking met het beroepenveld, goed uitgewerkt binnen de context van archeologie. Daarbij hebben de beoogde leerresultaten aantoonbaar het vereiste (inter)nationale niveau voor een bachelor. Door de intensieve samenwerking met het beroepenveld is de aansluiting bij de actuele eisen geborgd. De aandacht voor de Erfgoedwet en de KNA zorgt voor aansluiting van de beoogde leerresultaten bij relevante wet- en regelgeving.

De specifieke profilering is goed gekozen en geeft zowel de verschillen met de universitaire bachelor als de beroepsgerichte oriëntatie fraai weer. Onderzoek heeft een expliciete plaats in de beoogde leerresultaten en de uitwerking ervan beoordeelt het panel als goed doordacht. Om de employability verder te vergroten mag de al ingezette verbreding nog meer ruimte krijgen, zo meent het panel.

Het panel is het eens met de keuze van de opleiding om onderzoek expliciet in de eindtermen voor te laten komen, en internationalisering niet.

Alle oordelen afwegend komt het panel op het oordeel "**voldoende**" voor standaard 1.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

De opleiding heeft het curriculum recentelijk ingrijpend herzien. Doel van de herziening is de inhoudelijke samenhang te vergroten en de doorstroom te bevorderen. Het didactische concept van de opleiding onderbouwt de keuze van de ingezette werk- en toetsvormen. De werkvormen zijn afgestemd op kritische beroepssituaties in het werkveld. De toetsvormen sluiten aan bij de leerdoelen en het niveau van de competentie die getoetst wordt.

Het panel is van oordeel dat de opzet en de uitvoering van het programma goed doordacht is, en aansluit bij de eisen van het (toekomstige) werkveld en de wensen en verwachtingen van de studenten. De intensieve samenwerking met het werkveld beschouwt het panel als een sterk punt.

De werkdruk van studenten en docenten is in het nieuwe curriculum beter gespreid en zal de doorstroming bevorderen. De eerste twee leerjaren en het ontwerp van de laatste twee jaren vormen een goed samenhangend en uitgebalanceerd geheel.

De opleiding heeft de beoogde leerresultaten uitgewerkt in leerdoelen per vak of per leerlijn. De directe relatie tussen leerdoelen van onderwijseenheden en beoogde leerresultaten is weergegeven in de competentiematrix. Het panel is van oordeel dat de beoogde leerresultaten adequaat gerelateerd zijn aan de leerdoelen.

De ontwikkeling van kennis en beroepsvaardigheden is op een robuuste manier vormgegeven via de leerlijnen. De aandacht voor taalvaardigheid vindt het panel een verstandige keuze.

Het panel stelt vast dat het programma de realisatie van de kennis en beroepsvaardigheden mogelijk maakt.

De manier waarop het onderzoek vormgegeven is, waardeert het panel. De opleiding heeft met het lectoraat Bodem en Ondergrond plannen gemaakt voor verdere samenwerking. De eerste activiteiten zijn inmiddels gestart.

Het panel adviseert om hiermee door te gaan en de samenwerking verder uit te bouwen door bijvoorbeeld te onderzoeken hoe in het vernieuwde curriculum het lectoraat een nog grotere rol kan gaan spelen.

Het docententeam is goed gekwalificeerd en de expertises van het team zijn toereikend om de opleiding te kunnen verzorgen. De opleiding bewaakt niet alleen de kwaliteit van het team, maar neemt ook passende maatregelen om knelpunten te voorkomen, zoals professionalisering op het gebied van coaching.

De opleiding beschikt over een eigen laboratorium en een assortiment aan materialen en apparatuur en heeft de informatievoorziening verbeterd. Het panel vindt de opleidingsspecifieke voorzieningen toereikend en passend.

Alle oordelen wegend komt het panel op het oordeel "voldoende" voor standaard 2.

Standaard 3. Toetsing

Het academie brede toetsbeleid en de uitwerking daarvan op opleidingsniveau vormen een gedegen basis voor adequaat toetsen. De door het panel beoordeelde toetsen zijn van goed niveau en conform de antwoordmodellen beoordeeld. De in de toetsen vermelde feedback ondersteunt het leerproces van studenten.

De mechanismen, zoals beschreven in het toetsbeleid en de consequente uitvoering daarvan door de opleiding zorgen voor validiteit, betrouwbaarheid, onafhankelijkheid en transparantie, zo stelt het panel vast op basis van de beoordeelde toetsen en de gesprekken met studenten en leden van de examen- en toetscommissie. De examencommissie bewaakt het eindniveau, zo constateert het panel.

Het oordeel voor standaard 3 is "voldoende".

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

De afstudeerwerken zijn van voldoende niveau en de beoogde leerresultaten worden in een eerder stadium van de opleiding meerdere keren op meerdere niveaus getoetst. Het werkveld en universiteiten waar studenten een vervolgstudie doen zijn tevreden over het niveau van de afgestudeerden. Volgens alumni sluit de opleiding goed aan bij de praktijk.

Hiermee voldoet de opleiding aan de eisen van standaard 4 en komt het panel tot het oordeel "voldoende".

Algemene conclusie:

Dankzij de continue aandacht voor kritische processen en de vele werkende mechanismen om de kwaliteit te borgen trof het panel een opleiding "in control" aan. De ambitie om kwalitatief goede hbo-bachelor archeologen af te leveren maakt de opleiding waar.

Het overall oordeel over de opleiding is voldoende.

Het panel adviseert de NVAO om de accreditatie van de hbo-bacheloropleiding Archeologie van Saxion Hogeschool te continueren.

Met instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter te Den Haag op 5 september 2019.

3. INLEIDING

Karakteristiek van de opleiding

De hbo-bacheloropleiding Archeologie, die Saxion Hogeschool (vestiging Deventer) in een voltijdvariant aanbiedt, leidt als enige hbo-opleiding in Nederland studenten op tot bachelor archeoloog. Daarnaast zijn er vier universiteiten (RUG, VU Amsterdam, UvA, Universiteit Leiden) die studenten opleiden tot bachelor- en/of masterarcheoloog.

Hbo-bachelor archeologen vervullen als generalist een belangrijke ondersteunende rol bij archeologisch onderzoek in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling. Door hun kennis van de technische, organisatorische en logistieke activiteiten rondom dit type onderzoek en hun rol bij de voorbereiding, uitvoering, uitwerking en/of rapportage, fungeren zij als de rechterhand van de universitaire masterarcheoloog, die de wetenschappelijke leiding heeft over een onderzoek. De opleiding maakt deel uit van het domein Built Environment.

Plaats van de opleiding in de organisatie van de hogeschool

De opleiding maakt deel uit van de school of Business, Building & Technology (BBT) van Saxion. Sinds 2013 werkt de opleiding aan een verdere versterking van de techniek in de opleidingen via de samenwerking met andere opleidingen uit het techniekdomein. In 2015 heeft de opleiding de inbedding in het Built Environment-domein handen en voeten gegeven door gebruik te maken van de domeincompetenties inclusief aandachtspunten.

Keuzes die op opleidingsniveau worden gemaakt, hebben een directe relatie met de keuzes op BBT-niveau: True North, BBT-projecten en academiebeleid.

Recente onderwijsvernieuwing en relatie tot de audit

De opleiding heeft het curriculum ingrijpend vernieuwd. Belangrijke vernieuwing is de versterking van de relaties tussen leerinhouden. Daarom is ervoor gekozen met grotere leereenheden te werken (5 EC), waarin meerdere leerlijnen – meer in lijn met de beroepspraktijk – geïntegreerd aan de orde komen.

Ten tijde van de audit draaide het vernieuwde curriculum in de eerste twee jaren en werden de laatste twee jaren nog vormgegeven.

Omdat de beoogde leerresultaten niet zijn veranderd, heeft de curriculumvernieuwing geen invloed op standaard 1. De audit heeft zich in standaard 2 vooral op het nieuwe curriculum gericht. In standaard 3 komen zowel het oude als het nieuwe curriculum aan bod, terwijl standaard 4 zich richt op het oude curriculum.

Vorige audit

De aanbevelingen uit de vorige audit (2013) waren, kort samengevat:

- Benadruk het hbo-wo-verschil positiever.
- Houd de specialisaties nogmaals tegen het licht.
- Gebruik de aansluiting bij Built Environment om de eindtermen algemener te formuleren.
- Zoek verbreding in het curriculum, bijvoorbeeld via minoren.
- Geef het werkveld een steviger positie, bijvoorbeeld via comakership, in de beoordeling.

In de oordelen op het niveau van standaarden gaat het rapport in op de reactie van de opleiding op de aanbevelingen.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Waar toe leidt de opleiding op?

De opleiding heeft het beroepsprofiel gefundeerd op vier pijlers: (i) archeologisch veldwerk, (ii) digitaal werken, (iii) inhoudelijke verbreding door onder andere aandacht voor cultureel erfgoed in het algemeen en publieksbereik en (iv) interdisciplinariteit.

Het beroepsprofiel is als volgt. De hbo-bachelorarcheoloog is in staat onderzoek met een brede (interdisciplinaire) blik te benaderen en vervult, als generalist, een belangrijke rol bij de uitvoering van archeologisch en cultuurhistorisch onderzoek en beleid, binnen het vigerende wettelijke kader. Tevens kent de hbo bachelorarcheoloog de technische, organisatorische en logistieke activiteiten van archeologisch onderzoek en kan deze uitvoeren. Daarnaast heeft de hbo bachelor archeoloog een brede kennis van archeologische periodes en materialen in Nederland, is vaardig met digitale en analoge verwerving, verwerking en opslag van onderzoeksgegevens, weet deze disciplinaire kennis te vertalen voor een breder publiek en is zich daarbij bewust van zijn/haar maatschappelijke verantwoordelijkheid.

De opleiding heeft vijf leerlijnen waarmee zij de toegang tot een bredere arbeidsmarkt beoogt. Voorbeelden van functies waartoe de opleiding opleidt zijn veldarcheoloog, Archeologisch materiaaldeskundige, Specialist dataverwerking of Beleidsmedewerker archeologie.

Het panel constateert dat de opleiding de aanbeveling om het hbo/wo-verschil positiever te benadrukken via het beroepsprofiel, adequaat vorm heeft gegeven. Het beroepsprofiel is netjes uitgewerkt. Het panel vraagt zich echter af of het huidige beroepsprofiel voldoende toekomstbestendig is. De rol van een bachelorarcheoloog is binnen de KNA (Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie) beperkt en daarmee ook de doorgroei en carrièremogelijkheden. Het panel raadt de opleiding aan om de toekomstbestendigheid te vergroten door enerzijds, via lobbyen, te proberen om de rol van de bachelorarcheoloog binnen de KNA te laten toenemen en anderzijds de employability verder te vergroten door een breder uitstroomprofiel.

Beoogde leerresultaten

De landelijk afgesproken domeincompetenties voor built environment zijn in 2015 door de opleiding, in nauwe samenwerking met het werkveld, uitgewerkt tot beoogde leerresultaten.

De negen domeincompetenties built environment zijn: (i) Initiëren en sturen, (ii) Ontwerpen, (iii) Specificeren, (iv) Realiseren, (v) Beheren, (vi) Monitoren, toetsen en evalueren, (vii) Onderzoeken, (viii) Communiceren en samenwerken en (ix) Managen en innoveren.

Deze competenties hebben, conform de landelijke afspraken, drie niveaus, gedefinieerd op basis van de aspecten taak, context en mate van zelfstandigheid.

De beoogde leerresultaten zijn verder uitgewerkt binnen de context van archeologie. Zo is de competentie initiëren en sturen uitgewerkt in: "Als bachelorarcheoloog kun je vanuit een maatschappelijk belang met een helicopterview relevante (project)opgaven met betrekking tot erfgoed signaleren en inventariseren. Je bent in staat randvoorwaarden, eisen en doelstellingen voor de uitvoering daarvan te formuleren in de maatschappelijke en wetenschappelijke context."

Tevens zijn de beoogde leerresultaten gerelateerd aan de Dublin descriptoren, waardoor het beoogde bachelorniveau expliciet gemaakt is.

Het werkveld is via de Beroepenveldcommissie (BVC) nauw betrokken geweest bij de uitwerking van de beoogde leerresultaten en de BVC heeft deze in december 2014 gevalideerd. De BVC komt meerdere malen per jaar bijeen en speelt een belangrijke rol bij de validering van de arbeidsmarktbehoefte, de beroepsontwikkelingen en de startbekwaamheidseisen. Daarnaast neemt de opleiding deel aan verschillende landelijke overlegorganen zoals het Groot Reuvensoverleg (overleg met alle archeologische organisaties en -partijen binnen Nederland) en SAMPL (Specialisten Archeologisch Materiaal PLatform). Het panel raadt de opleiding aan de samenstelling van de BVC te verbreden om zo beter aansluiting te vinden met een breder beroepenveld.

De manier waarop de opleiding, in samenwerking met het beroepenveld, de beoogde leerresultaten uitgewerkt heeft, beoordeelt het panel als goed. De relatering van de eindcompetenties aan de Dublin descriptoren toont aan dat de beoogde leerresultaten aantoonbaar het vereiste (inter)nationale niveau voor een bachelor bezitten. De samenwerking met het werkveld vindt het panel sterk. Het panel is van oordeel dat de opleiding de aanbeveling (van de vorige accreditatieaudit) "gebruik de aansluiting bij Built Environment om de eindtermen algemener te formuleren" opgepakt en uitgewerkt heeft.

Profilering, onderzoek en internationalisering

Saxion archeologie heeft kritisch gekeken naar de curricula van universiteiten, zodat een daarbij aansluitende, eigen inhoudelijke profilering kon worden ontwikkeld. Gerichte aandacht voor de Erfgoedwet, voor veldwerk, veldtechnieken KNA-conform en projectmatig werken zijn hier voorbeelden van.

Het zelfstandig kunnen uitvoeren van onderzoek is opgenomen in de beoogde leerresultaten. De opleiding onderscheidt het beroepsspecifieke archeologisch onderzoek en het praktijkgerichte onderzoek (algemene hbo-competentie). Leidend voor het beroepsspecifieke onderzoek zijn de richtlijnen uit de KNA. Voor het toegepast onderzoek, dat past bij een hbo-opleiding, volgt de opleiding de hogeschoolonderwijsvisie 'Doeners met denkracht' waarin onderzoekend vermogen wordt beschreven als (i) onderzoekende houding, (ii) gebruiken van onderzoeksresultaten en expertise van anderen, en (iii) onderzoek doen.

Door de aandacht voor de Erfgoedwet, de Omgevingswet en de eisen uit de KNA zijn de beoogde leerresultaten in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving, zo constateert het panel. De specifieke profilering is volgens het panel goed gekozen, omdat deze enerzijds de verschillen met een universitaire bachelor positief belicht en anderzijds aansluit bij de actuele eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld. Onderzoek heeft een expliciete plaats in de beoogde leerresultaten. De visie van de opleiding op onderzoek, die zowel een archeologische kant als een hbo-perspectief bevat, en de uitwerking daarvan in de beoogde leerresultaten beoordeelt het panel als goed doordacht.

Gestuurd vanuit de KNA richt de opleiding zich primair op archeologie in Nederland. Het beroepsdomein van de archeologie is echter wereldwijd georiënteerd. De opleiding neemt in haar visie en haar programma mee dat het inherent aan het werkterrein van de archeologie is dat kennisontwikkeling zich afspeelt op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau. Daarbij is internationale kennisuitwisseling in wetenschappelijk en technisch opzicht van essentieel belang. Hierbij kiest de opleiding ervoor om internationalisering niet expliciet in de eindcompetenties te plaatsen. Ontwikkelingen in het vakgebied zet de opleiding echter wel in internationaal perspectief. Het panel is het eens met deze keuze.

Weging en Oordeel

Het panel komt tot de conclusie dat de opleiding aan alle vereisten van standaard 1 voldoet. De opleiding heeft de visie op het beroep waartoe zij opleidt netjes uitgewerkt. De beoogde leerresultaten zijn gefundeerd op de domeincompetenties voor built environment en, in nauwe samenwerking met het beroepenveld, goed uitgewerkt binnen de context van archeologie. Daarbij hebben de beoogde leerresultaten aantoonbaar het vereiste (inter)nationale niveau voor een bachelor. Door de intensieve samenwerking met het beroepenveld is de aansluiting bij de actuele eisen geborgd. De aandacht voor de Erfgoedwet, de Omgevingswet en de KNA zorgt voor aansluiting van de beoogde leerresultaten bij relevante wet- en regelgeving.

De specifieke profilering is goed gekozen en geeft zowel de verschillen met de universitaire bachelor als de beroepsgerichte oriëntatie fraai weer. Onderzoek heeft een expliciete plaats in de beoogde leerresultaten en de uitwerking beoordeelt het panel als goed doordacht.

Om de employability verder te vergroten mag de al ingezette verbreding nog meer ruimte krijgen, zo meent het panel.

Het panel is het eens met de keuze van de opleiding om onderzoek expliciet in de eindtermen voor te laten komen, en internationalisering niet.

Alle oordelen afwegend komt het panel op het oordeel "**voldoende**" voor standaard 1.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). Opleidingsspecifieke voorzieningen worden beoordeeld, tenzij het gaat om instellingsbrede voorzieningen waarover bij de ITK al is gerapporteerd.

Bevindingen

4.2.1 Programma

Visie op leren en opbouw programma

De visie op leren is gebaseerd op vier uitgangspunten: (i) de scope van de opleiding, (ii) de leeromgeving, (iii) de didactische uitgangspunten en (iv) de rol van de docent.

De scope van de opleiding is gerelateerd aan het beroepsprofiel en houdt in dat de opleiding studenten opleidt tot hbo-archeoloog. Het werkveld is nadrukkelijk betrokken bij zowel de totstandkoming van het programma als bij de uitvoering daarvan (via gastlessen, opdrachten, stages en beoordeling van de eindwerken).

De leeromgeving is zo ingericht dat studenten in alle leerjaren die kennis en vaardigheden verwerven die nodig zijn om als hbo bachelor archeoloog een bijdrage te leveren aan archeologische opgravings- en uitwerkingsprojecten. In de eerste twee leerjaren legt het programma de basis, terwijl de laatste twee jaar in het teken van verdieping en verbreding staan.

Integrale toepassing van het geleerde neemt, via practica en opdrachten, een belangrijke plaats in. De opleiding hanteert daarvoor een mix tussen het verwerven van kennis en vaardigheden en het toepassen van het geleerde in (gesimuleerde) beroepstaken en authentieke beroepssituaties. Om de competentieontwikkeling van studenten zichtbaar te maken in zowel het programma als de toetsing speelt de piramide van Miller een centrale rol.

In het didactische concept, gebaseerd op het sociaal constructivisme, onderbouwt de opleiding de keuze van de ingezette werk- en toetsvormen. De werkvormen zijn afgestemd op kritische beroepssituaties in het werkveld. De toetsvormen sluiten aan bij de leerdoelen en het niveau van de competentie die getoetst wordt (zie verder standaard 3, toetsing).

De kwaliteit van de docent wordt bepaald door de bekwaamheid op vakinhoud, op vakdidactiek en op pedagogiek (zie verder 4.2.2, docenten).

De opleiding heeft het programma ingrijpend herzien. Doel van de herziening is de vakinhoudelijke samenhang binnen het curriculum te vergroten en de doorstroom te bevorderen. Zo bestaat het tweede jaar uit vier blokken van 15 EC. Elk blok heeft een integrerend project van 5 EC en twee flankerende vakken van eveneens 5 EC. Het gehele programma ziet er schematisch weergegeven als volgt uit:

Het panel is van oordeel dat de opzet en de uitvoering van het programma goed doordacht is, en aansluit bij zowel de eisen van het (toekomstige) werkveld als de wensen en verwachtingen van de studenten. De intensieve samenwerking met het werkveld beschouwt het panel als een sterk punt.

De werkdruk van studenten en docenten is in het nieuwe curriculum beter gespreid en zal de doorstroming bevorderen. Het programma van de eerste twee jaren staat (blauw in het bovenstaande overzicht) en het programma van het derde en vierde jaar is in de basis uitgewerkt (rood). De visie op leren en de didactische uitgangspunten onderbouwen adequaat de gemaakte keuzes van werk- en toetsvormen. De werkvormen zijn fraai afgestemd op kritische beroepssituaties in het werkveld. Met behulp van de piramide van Miller ontstaat goed inzicht in zowel de competentie-ontwikkeling als de toetsing.

Het panel constateert dat zowel de eerste twee leerjaren als het ontwerp van de laatste twee leerjaren een goed samenhangend en uitgebalanceerd geheel vormen.

Verbinding leerresultaten programma

De relatie tussen leerresultaten en het programma is als volgt. De opleiding heeft de beoogde leerresultaten uitgewerkt in leerdoelen per vak of per leerlijn. De directe relatie tussen leerdoelen van onderwijseenheden en beoogde leerresultaten is weergegeven in de competentiematrix. Deze competentiematrix toont hoe alle competenties en leerdoelen zijn verdeeld over de onderwijseenheden en leerjaren en hoe onderwijs en toetsing met elkaar samenhangen. De competentiematrix toont aan dat competenties uit de beoogde leerresultaten meerdere keren per leerjaar worden getoetst.

De niveaus van de competenties nemen over de leerjaren heen toe. Per competentie is gedefinieerd op welk eindniveau (2 of 3) deze wordt afgesloten.

Het programma is zo ingericht dat nieuwe besluiten/richtlijnen direct kunnen worden geïmplementeerd, zodat studenten worden opgeleid conform de recente eisen uit het beroep.

In het leerplan beschrijft de opleiding hoe ze een samenhangend en actueel programma vorm geeft en welke rol het werkveld heeft in zowel de ontwikkeling, actualisering als uitvoering van het opleidingsprogramma.

Het panel is van oordeel dat de beoogde leerresultaten adequaat gerelateerd zijn aan de leerdoelen. Dit heeft het panel geconstateerd via de documentatie (competentiematrix, toetsmatrijzen en toetsen) en uit de gesprekken met docenten, studenten en toetscommissie. Het programma maakt voor studenten de realisatie van de leerresultaten mogelijk, zo concludeert het panel.

Ontwikkeling van kennis en beroepsvaardigheden

Het curriculum kent vijf inhoudelijke en twee ondersteunende leerlijnen. De vijf inhoudelijke leerlijnen zijn:

1. Kennis van archeologische perioden en vondstmateriaal.
2. Archeologische onderzoeksprotocollen, wet- en regelgeving.
3. Methoden, technieken en logistiek van archeologisch veldwerk.
4. Digitale verwerving, verwerking en opslag van archeologische informatie.
5. Cultureel erfgoed en Publieksbereik.

De ondersteunende leerlijnen zijn:

1. Ondernemend organiseren, projectmatig werken, geïntegreerde toepassing en zelfontwikkeling.
2. Mondeling en schriftelijk communiceren.

Binnen de leerlijnen hebben de onderwijsleereenheden een natuurlijke volgorde en een toenemende complexiteit. Hierdoor ontstaat samenhang en overzicht.

Taalvaardigheid maakt deel uit van de leerlijn Mondeling en schriftelijk communiceren. De opleiding vindt taalvaardigheid belangrijk, omdat de archeoloog rapporteert over onderzoeksresultaten. In het programma is er aandacht voor schriftelijke en mondelinge Nederlandse, Engelse en Duitse taalvaardigheid.

Studentevaluaties laten zien dat het curriculum studenten op een adequate manier voorbereidt op het beroep (NSE 2018, cijfer: 8,4). Studenten bevestigden dit beeld in gesprekken tijdens de audit.

De ontwikkeling van kennis en beroepsvaardigheden is volgens het panel op een robuuste manier vormgegeven via de leerlijnen. De aandacht voor taalvaardigheid beoordeelt het panel als een verstandige keuze. Het panel stelt vast dat het programma de realisatie van de kennis en beroepsvaardigheden mogelijk maakt. Daarnaast stelt het panel dat de aanbevolen verbreding in de eindwerken zichtbaar is. In het vernieuwde curriculum zal, zeker in de laatste twee jaar, deze verbreding nog kunnen toenemen. Hiermee heeft de opleiding een begin gemaakt met de aanbeveling "Zoek verbreding in het curriculum, bijvoorbeeld via minoren." Het panel voegt hier de aanbeveling aan toe om te onderzoeken of een interdisciplinaire minor met archeologie als centrale discipline mogelijk is.

Onderzoek en internationalisering

Sinds 2016 werkt de opleiding samen met het lectoraat Bodem & Ondergrond. Binnen het lectoraat beschikt de opleiding over een eigen onderzoekslijn. Sinds 2014 heeft de opleiding een eigen onderzoeksagenda met de thema's: Oost-Nederland, Tweede Wereldoorlog en Digitale Archeologie.

Qua onderzoek onderscheidt Saxion Archeologie zich nadrukkelijk van de universitaire archeologieopleidingen. Universiteiten richten zich op het wetenschappelijke deel van archeologisch onderzoek ("onderzoeksvraag vanuit de theorie"). De opleiding levert onderzoekers die als een meer praktisch ingestelde generalisten breed inzetbaar zijn binnen archeologische onderzoeksprojecten, en die geschoold zijn in het proces- en projectmatige uitvoeren van onderzoek.

Internationalisering heeft vier thema's: Bildung, Internationalisation@Home, Betekenisvolle partnerschappen en Internationale mobiliteit. De opleiding heeft de vier thema's vormgegeven in het curriculum. Zo faciliteert Internationale mobiliteit de mogelijkheid om in het buitenland stage te lopen, af te studeren of een minor te volgen en is er een internationale fieldschool gepland.

In het archeologisch werkveld bestaan veel verbanden op het gebied van internationale samenwerking en kennisuitwisseling. De opleiding vindt het belangrijk studenten hiervan bewust te maken en heeft leerdoelen geformuleerd voor internationalisering, bijvoorbeeld in jaar twee bij het thema opgraven in het buitenland. Hiermee is er structurele aandacht voor internationalisering in het curriculum.

Studenten waarderen de aandacht voor internationalisering. Dat geldt zowel voor de aandacht in het curriculum (NSE cijfer 7,4) als voor de ruimte voor (af)studeren in het buitenland (NSE cijfer 7,7).

Het panel waardeert de manier waarop onderzoek gedefinieerd en verder vormgegeven is. "Maar onderzoek hoe in het vernieuwde curriculum het lectoraat Bodem & Ondergrond een grotere rol kan spelen", luidt de aanbeveling van het panel.

Het panel denkt hierbij aan het 'verleiden' van studenten om te participeren in elkaar opvolgende opdrachten of projecten van het lectoraat, waardoor specifieke kennis opgebouwd wordt. De betrokkenheid van het lectoraat kan ook via minoren vorm geven worden.

Een andere mogelijkheid is om het lectoraat te betrekken in het opzetten van een eigen professionele master. Een eigen master zou kunnen helpen om in het veld duidelijker te krijgen wat een KNA Archeologie MA kan/doet (plus diens senior variant). Centrale vraag is of de leidinggevende van een groot project misschien andere skills nodig heeft dan de wetenschappelijk georiënteerde skills van een universitaire master. Op dit moment verkent de opleiding de mogelijkheden om met een universitaire opleiding een master op te zetten. De uitwerking van internationalisering vindt het panel consistent en consequent en dit thema heeft passende aandacht binnen het curriculum.

Rendement

De opleiding kampt met een laag bachelorrendement (slechts rond 20% studeert binnen 5 jaar af). De opleiding heeft een analyse gemaakt van de oorzaken en ziet als de belangrijkste oorzaken: (i) de doorstroming in het derde jaar, (ii) de duur van het afstuderen, (iii) het relatief grote aantal studenten met een functiebeperking, (iv) langstudeerders en (v) een substantiële groep instromers met al een aantal jaren op de teller (elders niet afgeronde opleidingen).

Om het rendement te verhogen heeft de opleiding een aantal maatregelen genomen.

Zo is zij dit schooljaar (18/19) gestart met het Project Langstudeerders en heeft een langstudeercoördinator aangesteld. Hierdoor is het aantal langstudeerders teruggebracht van 85 naar 72.

Als tweede maatregel is op BBT-niveau een coördinator Functie Beperkt Studeren aangesteld. De opleiding maakt hier dankbaar gebruik van. Aan de Saxion lector Brain & Technology is gevraagd om tijdens een bijeenkomst van slb-coördinatoren van de opleiding een presentatie te geven over de 'wereld van autisme'. Deze bijeenkomst vond begin april 2019 plaats. Begin april 2019 is tijdens een vervolggelsgesprek afgesproken te onderzoeken of het lectoraat een maatwerktraject kan ontwikkelen voor zowel slb'ers als projectcoaches om de begeleidingsvaardigheden aan te scherpen.

Ten derde heeft de opleiding de duur van het afstuderen verkort door het plan van aanpak en het toewijzen van een begeleider voorafgaand aan het afstuderen te laten plaatsvinden. Tevens heeft de opleiding de maximale looptijd van een afstudeerstage beperkt tot twee jaar.

Door de curriculumherziening wil de opleiding de doorstroom van alle jaren verbeteren.

Het panel vindt de genomen maatregelen doordacht en realistisch en verwacht, met de opleiding, dat het bachelorrendement binnen een redelijke termijn zal kunnen stijgen tot de aanvaardbare hoogte van 50%. Na de audit meldde de opleiding dat het rendement van het afgelopen jaar op 42% ligt. De opleiding streeft ernaar om de Saxion norm van 68% te realiseren.

4.2.2 Docenten

Het docententeam bestaat uit achttien personen. De opleiding heeft veel aandacht voor de vakinhoudelijke, de didactische en de pedagogische kwaliteit. Bij de werving stelt de opleiding eisen aan de didactische kwaliteit, de inhoudelijke expertise en het archeologisch specialisme van de docent. De competenties van docenten (zoals relevante kennis, vaardigheden en praktijkervaring) zijn een belangrijk onderwerp in de gesprekscyclus. Eventuele lacunes in competenties resulteren in acties (bijvoorbeeld scholing).

Van het docententeam zijn zestien docenten mastergeschoold, volgt er een masteropleiding en is er een vrijgesteld. Vier docenten zijn tevens gepromoveerd en een docent doet promotieonderzoek. Alle docenten hebben recente ervaring in de beroepspraktijk.

De inhoudelijke deskundigheid van de docenten dekt de benodigde expertise voor de realisatie van het curriculum goed af. Dit concludeert het panel uit de documentatie en de gesprekken met management, docenten, werkveld en studenten.

Docenten zijn sterk gemotiveerd om hun vaardigheden te onderhouden en uit te breiden.

Zo faciliteert de opleiding de (her)certificering van elf docenten voor het Actorregister Archeologie. Eén van de eisen van dit certificaat is het maken van voldoende "vliegreuen".

De opleiding monitort de didactische en pedagogische kwaliteiten van docenten via enquêtes.

In functioneringsgesprekken worden afspraken gemaakt over eventuele scholing.

Alle docenten zijn didactisch geschoold. De meerderheid (56%) heeft eveneens de Basis Kwalificatie Examinering gehaald, terwijl 39% nog bezig is of wacht op beoordeling van het ingeleverde dossier. Daarnaast hebben twaalf docenten (67%) de Basiskwalificatie Onderwijs afgerond en werken twee docenten aan de afrondende rapportage.

Het vernieuwde curriculum doet een groter beroep op het coachend vermogen van docenten. De opleiding zet daarom de komende tijd in op de verdere professionalisering van docenten op het terrein van de "coachende rol van de docent".

Studenten waarderen de docenten, zo bleek tijdens de audit uit de gesprekken met studenten en alumni. Als positieve punten benoemen de studenten de betrokkenheid en deskundigheid van de docenten. De NSE cijfers (NSE 2018, inhoud: 8,6; praktijkkennis: 8,8) leveren eenzelfde beeld op. Tijdens de audit bleek dat de werkdruk, en daarmee de beschikbaarheid van de docenten, een punt van aandacht blijft.

Het panel beoordeelt het docententeam als goed gekwalificeerd en stelt vast dat kwaliteit van het docententeam voldoende is om de opleiding te kunnen verzorgen. De opleiding bewaakt niet alleen de kwaliteit, maar neemt ook passende maatregelen om knelpunten te voorkomen, zoals professionalisering op het gebied van coaching. Een punt van aandacht is de begeleiding van scripties met een bredere scope (zie verder toetsing).

4.2.3 Opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding beschikt over een eigen laboratorium en een assortiment aan materialen en apparatuur, die worden gebruikt tijdens de binnen- en buitenschoolse practica (o.a. fieldschool). Sinds enkele jaren heeft de opleiding ook twee eigen drones. Deze zijn inmiddels ingezet bij diverse onderzoeksactiviteiten in binnen- en buitenland. Voor objectfotografie en het digitaliseren van kaartmateriaal heeft de opleiding een eigen fotolab.

Studenten zijn het meest tevreden over de lesruimten en de specifieke voorzieningen (NSE: 7,5). Over de 'beschikbaarheid van werkplekken' (NSE: 6,0) en de 'ICT-faciliteiten' (NSE: 6,6) zijn studenten minder tevreden.

De informatievoorziening heeft de opleiding verbeterd. Sinds 2018-2019 werkt de opleiding structureel met weekstarts en dashboards. Deze manier van werken heeft de interne communicatie verbeterd. In 2018 is de opleiding gestart met een interne nieuwsbrief voor studenten en docenten.

De kwaliteit van de Blackboard leeromgeving is verbeterd door strakker te sturen op de uniformiteit van de informatie binnen de leeromgeving. Hierdoor is de informatie eenduidiger en beter vindbaar.

De opleiding stuurt in de weekstarts op het tijdig bekend maken van beoordelingen (schriftelijke toets: 10 onderwijsdagen, werkstuk: 15 onderwijsdagen). De meeste beoordelingen worden tijdig bekend gemaakt.

Studenten waarderen de informatie over de studievoortgang (NSE: 7.8).

Gesprekken met studenten gaven een zelfde beeld als de NSE-beoordelingen.

Zowel in de propedeuse als in de hoofdfase van de opleiding is er aandacht voor studievoortgang, loopbaan- en professionele ontwikkeling.

De opleiding houdt in het eerste jaar minimaal drie studievoortgangsgesprekken en zet deze in de hogere leerjaren door. Zo wordt in het tweede jaar ieder kwartiel vanuit de hbo-vaardighedenlijn gericht aandacht besteed aan thema's als stagevoorbereiding, beroepskeuze, reflectie en kritisch denken. De kwaliteit van de begeleiding beoordelen studenten met een 7,6 (NSE).

Het panel vindt de opleidingsspecifieke voorzieningen toereikend en passend bij de opleiding.

Weging en Oordeel

Het panel stelt vast dat de opleiding voldoet aan alle eisen van standaard 2.

Het vernieuwde programma is goed doordacht en zorgt voor een betere spreiding van de werkdruk, waardoor doorstroming en werkdruk positief worden beïnvloed.

De eindcompetenties zijn adequaat gerelateerd aan de leerdoelen.

Het panel stelt vast dat het programma de realisatie van de leerresultaten mogelijk maakt. De visie op leren, de verschillende werk- en toetsvormen en de keuzemogelijkheden in het programma houden rekening met de diversiteit van de instromende studenten. In de laatste twee jaren neemt de invloed van de student op de vormgeving van de eigen opleiding toe. De opleiding bewaakt de inhoudelijke, didactische en pedagogische kwaliteiten van de docenten en neemt, indien zich knelpunten voordoen, passende maatregelen. Het panel stelt vast dat de docenten zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig zijn om de opleiding te verzorgen en begeleiding te geven. Het panel vindt de opleidings specifieke voorzieningen op peil en passend bij de opleiding.

Alle oordelen wegend komt het panel tot het oordeel "**voldoende**" voor standaard 2.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Toetsgebouw

De Saxion Hogeschool stelt dat iedere opleiding beschikt over een toetsbeleid dat aansluit op het toetsbeleidskader van Saxion en dat jaarlijks, al dan niet gewijzigd, wordt vastgesteld. BBT voorziet in een academiebreed toetsbeleid, dat voor al haar opleidingen geldt.

In het toetsbeleid worden uitgangspunten van het toetsen beschreven en op welke manier validiteit, betrouwbaarheid en transparantie worden geborgd. Van elke toets moet er een toetsdossier zijn. Het toetsdossier bestaat uit toetsmatrijzen waarin per toets een koppeling naar de leerdoelen wordt gemaakt met het bijbehorende Miller-niveau. Per leerdoel is het gewenste beheersingsniveau beschreven en de weging ervan in de toets. In de toetsmatrijs is vastgelegd welk tweede paar ogen heeft meegekeken, het aantal EC's dat ermee gepaard gaat en de cesuur.

Opleidingen van BBT beschrijven in hun Opleidingsdocument welke opleidingsspecifieke keuzes zij maken. De opleiding Archeologie heeft de volgende keuzes gemaakt.

Leerdoelen en leerinhouden worden meer integraal getoetst. Daarnaast is de opleiding voornemens om in de hoofdfase vaker te toetsen via beroepsproducten, die een directe relatie hebben met de beroepspraktijk.

In het vernieuwde programma is het aantal toetsen verminderd. Zo kent het tweede jaar 14 (deel)toetsen, tegen 30 in het oude curriculum. De opleiding hanteert een mix van groepstoetsing en individuele toetsing. Groepstoetsing komt met name voor in het eerste en tweede jaar, waarbij individuele toetsing het meest (80%) voorkomt.

Via Blackboard worden beoordelingsformulieren vooraf met studenten gedeeld. Hierdoor maakt de opleiding het toetsen inzichtelijk. Studenten waarderen de aansluiting van de toetsen bij de lesstof (NSE: 7,9), de kwaliteit van de toetsing (NSE: 7,6) en de duidelijkheid waarop beoordeeld wordt (NSE: 7,6).

Het panel is van oordeel dat het toetsbeleid en de uitwerking daarvan op opleidingsniveau een gedegen basis vormen voor valide, betrouwbaar, aanvaardbaar en haalbaar toetsen. Het voornemen om in de hoofdfase vaker te toetsen via beroepsproducten vindt het panel een mooi initiatief.

Door het panel beoordeelde toetsen

Het panel heeft een aantal toetsen (tentamens en opdrachten) uit het eerste en tweede jaar beoordeeld. Hierbij constateerde het panel dat bij alle beoordeelde toetsen de toetsdossiers compleet waren. De beoordeelde toetsen zijn op goed niveau en conform de antwoordmodellen beoordeeld. Daarnaast waren een aantal gecorrigeerde toetsen van formatieve feedback voorzien. Hiermee ondersteunt de toets, via de gedeelde feedback, het leerproces van de student. Het voorblad van de toets, de modulewijzers en de beoordelingsformulieren geven studenten voldoende informatie.

Het panel heeft gezien dat de opleiding naast de toetsanalyse achteraf ook steekproefsgewijs toetsen vooraf controleert.

De mechanismen, zoals beschreven het BBT-brede toetsbeleid en de consequente uitvoering daarvan door de opleiding zorgen voor validiteit, betrouwbaarheid en transparantie, zo stelt het panel vast op basis van de beoordeelde toetsen en de gesprekken met studenten en leden van de examen- en toetscommissie. De strikte uitvoering van het toetsproces binnen de opleiding borgt de onafhankelijkheid en de kwaliteit.

Beoordeling afstuderen en borging eindniveau

Voor de borging van het eindniveau beoordeelt de examencommissie, naast eindwerken, de afstudeerhandleidingen, competentiematrixen en opleidingsdocumenten. De examencommissie bespreekt de resultaten met de opleiding, die de feedback meeneemt in het overleg van de curriculumcommissie en de afstudeercommissie.

Na bestudering van de beoordeling van vijftien eindwerken concludeert het panel dat, vanuit archeologisch perspectief gezien, de beoordeling valide, betrouwbaar en navolgbaar is. Daar waar de eindwerken een bredere scope hadden vroeg het panel zich in twee gevallen af of de beoordelaar voldoende expertise had om tot een gedegen oordeel te komen waar het de bredere scope betreft. Het panel raadt de opleiding aan om bij afstudeerwerken met een bredere scope na te gaan of de expertise van de beoordelend examinerator toereikend is, dan wel andere experts daarbij te betrekken en dit te borgen. Tijdens de audit bleek dat de opleiding zich van dit probleem bewust is en de expertise onder de docenten wil verbreden door inhuur en aannamebeleid.

Aansluitend bij het initiatief om via beroepsproducten te toetsen beveelt het panel de opleiding aan om te overwegen deze vorm ook toe te passen op het afstuderen. De examencommissie mag een stevige rol hebben in deze discussie. Het panel denkt bij de beroepsproducten aan een bondige verantwoording van de gemaakte keuzes. Daarnaast maakt het panel de kanttekening dat de keuze voor het afstuderen via beroepsproducten consequenties heeft voor de inrichting van de opleiding en een nieuw beoordelingskader inclusief kalibratie impliceert. De rol van het werkveld kan in de beoordeling van de beroepsproducten toenemen, evenals de keuzemogelijkheden van de student.

De examencommissie bewaakt op adequate wijze het eindniveau, zo constateert het panel. Door een extern deskundige uit het werkveld bij de beoordeling te betrekken heeft de opleiding de aanbeveling "geef het werkveld een steviger positie in de beoordeling" opgevolgd.

Weging en Oordeel

Toetsing is gebaseerd op het BBT-breed geformuleerde toetsbeleid. Het panel constateert aan de hand van de beoordeelde toetsen, documentatie en gesprekken tijdens de audit dat de uitvoering door de opleiding van dit toetsbeleid voldoende mechanismen bevat om de kwaliteit van de tentaminering en examinering te waarborgen en de beoordeling valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk te maken. Via de beoordelingsformulieren en het voorblad van de toetsen is de student voldoende geïnformeerd. De beoordeelde toetsen zelf zijn volgens het panel van goed niveau en conform de antwoordmodellen beoordeeld. Daarnaast waren een aantal gecorrigeerde toetsen van formatieve feedback voorzien. Het panel stelt vast dat de opleiding aan alle eisen van deze standaard voldoet en komt hiermee tot het oordeel "**voldoende**" voor standaard 3.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Beoordeelde eindwerken

Het panel heeft vijftien afstudeerwerken beoordeeld van de afgelopen twee jaar en vond alle vijftien afstudeerwerken relevant voor het archeologisch vakgebied en van voldoende niveau. De beoordeling van alle afstudeerwerken was navolgbaar.

Punt van aandacht blijft, bij intensieve begeleiding, de vraag hoeveel input van de begeleider het eindwerk bevat en in welke mate de student een eigenstandig eindwerk oplevert. Hierover is met de opleiding tijdens de audit uitvoerig van gedachte gewisseld. De opleiding heeft maatregelen getroffen om meer generieke feedback te geven en holistischer te beoordelen. Het gaat hier om de beoordelingen in het nieuwe curriculum.

Het panel heeft geconstateerd dat veel eindwerken de vorm hebben van rapportages, met een uitgebreide (wetenschappelijke) verantwoording. Voor de studenten, die hierna een wo-master gaan doen (ruim een derde deel) is dit een passende vorm. Voor de studenten die, conform het beroepsprofiel, een substantiële bijdrage leveren aan de uitvoering van archeologisch en cultuurhistorisch onderzoek en beleid, is het produceren van beroepsproducten een veel betere voorbereiding op hun functie. Tevens geeft dit de student meer mogelijkheid tot eigen keuze, terwijl de opleiding hierbij nog meer invulling kan geven aan de aanbeveling "geef de comakership-relatie met het werkveld een herkenbare plaats in het afstudeerwerk". Het panel doet de opleiding de aanbeveling de mogelijkheid om af te studeren via beroepsproducten nogmaals onder de aandacht brengen.

De beoogde leerresultaten worden tijdens de opleiding meerdere malen op verschillende niveaus getoetst en zijn op eindniveau zichtbaar in de eindwerken, zo stelt het panel vast.

Functioneren de praktijk

Een vertegenwoordiger van een grote werkgever gaf aan dat de hij tevreden is over de kwaliteit van de afgestudeerden. Andere vertegenwoordigers deelden deze tevredenheid. Deze tevredenheid bleek eveneens uit de documentatie. Met name de praktische vaardigheden van de afgestudeerden werden als positief gekwalificeerd.

Van de alumni gaat 35% door naar een wo-master (archeologie). Deze groep is succesvol. Een ruime meerderheid behaalt deze master in de geprogrammeerde tijd, zo blijkt uit de feedback van de universiteiten. Universiteiten zijn tevreden over het niveau van de afgestudeerden van de opleiding. Volgens alumni sluit de opleiding goed aan bij de praktijk.

Volgens het panel kunnen de carrièrepatroon van afgestudeerden gerelateerd worden aan de verbreding van de opleiding, waardoor deze verbreding nog beter kan aansluiten op de wensen van het werkveld.

Weging en Oordeel

De afstudeerwerken zijn van voldoende niveau en de beoogde leerresultaten worden in een eerder stadium van de opleiding meerdere keren op meerdere niveaus getoetst. Het werkveld en universiteiten zijn tevreden over het niveau van de afgestudeerden. Volgens alumni sluit de opleiding goed aan bij de praktijk.

Hiermee voldoet de opleiding aan de eisen van standaard 4 en komt het panel tot het oordeel "**voldoende**".

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft alle standaarden beoordeeld met "voldoende". Conform de beslisregels luidt het eindoordeel van het panel "voldoende".

Het panel is van oordeel dat kwaliteitsmanagement met behulp van "het dashboard" een goed functionerend en transparant systeem oplevert.

6. AANBEVELINGEN

Het panel komt met de volgende aanbevelingen:

- Het panel raadt de opleiding aan om de toekomstbestendigheid te vergroten door enerzijds, via lobbyen, te proberen om de rol van de bachelorarcheoloog binnen de KNA te laten toenemen en anderzijds de employability verder te vergroten door een breder uitstroomprofiel. De eerste stappen heeft de opleiding al gezet, zo constateert het panel.
- Het panel beveelt de opleiding aan te onderzoeken hoe in het vernieuwde curriculum het lectoraat Bodem & Ondergrond een grotere rol kan spelen. Het panel denkt hierbij aan het “verleiden” van studenten om te participeren in elkaar opvolgende opdrachten of projecten van het lectoraat, waardoor specifieke kennis opgebouwd wordt. De betrokkenheid van het lectoraat kan ook via minoren vorm geven worden.
Een andere mogelijkheid is om het lectoraat te betrekken in het opzetten van een eigen professionele master. Een eigen master zou kunnen helpen in het veld duidelijker te krijgen wat een KNA Archeologie MA kan/doet (plus diens senior variant). Centrale vraag is of de leidinggevende van een groot project misschien andere skills nodig heeft dan de wetenschappelijk georiënteerde skills van een universitaire master. Op dit moment verkent de opleiding de mogelijkheden om met een universitaire opleiding een master op te zetten.
- Het panel raadt de opleiding aan om bij afstudeerwerken met een bredere scope na te gaan of de expertise van de beoordelend examiner toereikend is, en waar nodig andere experts in te zetten.
- Aansluitend bij het initiatief om via beroepsproducten te toetsen, beveelt het panel de opleiding aan om te overwegen deze vorm ook toe te passen op het afstuderen. De examencommissie mag een stevige rol hebben in deze discussie. Het panel denkt bij de beroepsproducten aan een bondige verantwoording van de gemaakte keuzes. Daarnaast maakt het panel de kanttekening dat de keuze voor het afstuderen via beroepsproducten consequenties heeft voor de inrichting van de opleiding en een nieuw beoordelingskader inclusief kalibratie impliceert. De rol van het werkveld kan in de beoordeling van de beroepsproducten toenemen, evenals de keuzemogelijkheden van de student.

BIJLAGE I**Scoretabel**

Scoretabel paneloordelen Saxion hogeschool hbo-bachelor Archeologie voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	v
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	v
Standaard 3. Toetsing	v
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	v
Algemeen eindoordeel	v

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding Archeologie – Saxion hogeschool - datum 28 mei 2019

Tijd	Tijd	Gesprekstype	Gespreksonderwerpen
7.45 tot 8.15 u.	30	Inloop & ontvangst auditpanel	
8.15 tot 9.00 u.	45	Vooroverleg auditpanel	
9.00 tot 9.45 u.	45	Pitch academie en opleiding.	Inzicht in werkwijze van continue verbeteren via lean-tools & dashboards op academie- en opleidingsniveau. Ontwikkelingen en unieke positie in het werkveld (tijdlijn 2013 en veder).
9.45 tot 10.00 u.	15	Intern overleg auditpanel	
10.00 tot 10.45 u.	45	Standaard 1: beoogde eindkwalificaties <i>Gesprekspartners uit de opleiding die inzicht hebben in de beoogde eindkwalificaties en de profilering van de opleiding.</i>	Focus ligt op de ingeslagen koers van het nieuwe curriculum. onderzoekslijn voor Archeologie binnen het lectoraat Bodem en Ondergrond.
10.45 tot 11.00 u.	15	Intern overleg auditpanel	
11.00 tot 11.45 u.	45	Studenten <i>Gesprekspartners zijn studenten uit elk studiejaar (incl. OC-leden).</i>	Starten met pitch Student "Opleiding door de bril van de student."
11.45 tot 12.00 u.	15	Intern overleg auditpanel	
12.00 tot 12.45 u.	45	Standaard 2: onderwijsleeromgeving <i>Gesprekspartners uit de opleiding die inzicht hebben in de onderwijsuitvoering van de opleiding.</i>	Focus ligt op de ingeslagen koers van het nieuwe curriculum en de veranderende rol van de docent die daarmee gepaard gaat.
12.45 tot 13.45 u.	60	Lunch auditpanel (incl. materiaalinzage)	- Materiaal ligt in de auditruimte. Er is een collega aanwezig die het proces ondersteunt.
13.45 tot 14.00 u.	15	Rondleiding opleidings specifieke voorzieningen	- Korte demonstraties van enkele typische archeologie voorzieningen.

Tijd	Tijd	Gesprekstype	Gespreksonderwerpen
14.00 tot 14.45 u.	45	Standaard 3: toetsen & beoordelen en examencommissie <i>Gesprekspartners uit de academie en de opleiding die een rol spelen bij examinering en toetsing (incl. vertegenwoordigers van de examencommissie en de toetscommissie).</i>	Kwaliteit toetsgebouw, rol examen- en toetscommissie.
14.45 tot 15.00 u.	15	Intern overleg auditpanel	-
15.00 tot 15.45 u.	45	Standaard 4: gerealiseerde niveau <i>Gesprekspartners uit de opleiding en het werkveld, die een rol spelen in het afstudeerproces en het eindniveau van de opleiding.</i>	Borging van het eindniveau.
15.45 tot 16.00 u.	15	Intern overleg auditpanel	-
16.00 tot 16.15 u.	15	Pending issues <i>Gesprekspartners afhankelijk van het onderwerp van gesprek.</i>	
16.15 tot 17.00 u.	45	Vorbereiding terugkoppeling	-
17.00 tot 17.30 u.		Terugkoppeling	-

N.B., we nemen geen namen van de gesprekspartners meer op in het programma, maar uitsluitend de functies en rollen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend en daar eventueel op te vragen.

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijd opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland" van september 2016. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het panel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de voltijdse variant.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Er is slechts één hbo-bacheloropleiding archeologie in Nederland waardoor er geen sprake is van een cluster of clustervisitatie.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2016'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en dual), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Dashboard opleidingskwaliteit
- Leeswijzer
- Bijdrage audit door studenten
- Schematisch programmaoverzicht
- Opleidingsdocument Archeologie
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal
- Masterplan herontwerp hoofdfase (jr 3 en 4)
- Onderzoeksagenda Archeologie
- Doeners met Denkkraft, visie onderzoek en onderwijs
- Project Langstudeerders
- Handleiding minor bodem en ondergrond
- Toetsbeleid 2018-2019
- Afstudeerhandleiding archeologie
- Blackboard afstuderen tips afstudeerwerk 2018-2019
- MDD3, lesopzet en opdracht
- NSE 2018

Het auditpanel heeft vijftien eindwerken bekeken¹.

De eindwerken zijn door het panel geselecteerd uit een lijst met afgestudeerden van de laatste twee jaren. Hierbij is 2/3- deel uit het laatste jaar gekozen. De verdeling over de cijfers in de geselecteerde eindwerken en de lijst met afgestudeerden komt overeen.

¹ Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV Panelsamenstelling

Korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Korte functiebeschrijvingen
De heer W.L.M. Blomen	Wienke Blomen was tot juni 2019 directeur van Hobéon en treedt sinds 2004 veelvuldig op als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditaties hoger onderwijs.
De heer Prof Dr. D.C.M. Raemaekers	Daan Raemaekers is directeur van het Groninger Instituut voor Archeologie en hoogleraar Archeologie aan de RUG en hij heeft ervaring in de beroepspraktijk als senioronderzoeker en als (senior)projectleider bij een van de grootste archeologische opgravingsbureaus van Nederland.
De heer Dr. R. Knoop	Riemer Knoop is afgestudeerd en gepromoveerd in Klassieke Archeologie en is momenteel lector Cultureel Erfgoed aan de AHK/ Reinwardt Academie. Hij geeft veel gastcolleges in binnen- en buitenland en is daarnaast actief in het werkveld als zelfstandig ondernemer op het gebied van o.a. beleidsontwikkeling en –strategie en educatie voor culturele instellingen.
De heer R. Berends	Rik Berends studeert Tuin- en landschapsinrichting aan de hogeschool Van Hall Larenstein, is lid van de opleidingscommissie en voorzitter van de studentadviescommissie.
De heer drs. B. Verstegen	Door de NVAO getraind en geregistreerd secretaris

Op 7 januari 2019 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding B Archeologie van Saxion Hogeschool onder het nummer 007778.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl